

עיון 7: מדוע רב הונא סירב להביט בפני תלמידו?

בן יהוידע, כט ע"ב, חזי דלא חזית להו לאפאי [עמ' קפא למטה] להעתיק [קטע ארוך]

על ההשפעה של ראית פנים בפנים ביחסי רב ותלמיד כבעל ואשה

א. עיין היטב בדברי רבנו יוסף חיים שפירחשו כידוע מבוססים על הקבלה. הסבר את המנגנון של נותן ומקבל, ואת הקישור בין זה לזכר/נקיבה, גם בהקשר של רב לתלמיד.

ב. הבא דוגמא מחייך לאירוע המביא לידי ביטוי יחס של פנים בפנים

בבלי, עירובין [ג ב]

אמר רבי: האי דמחדדנא מחבראי משום דחזיתיה לר"מ מאחוריה [עירובין י"ג ב]

ג. השווה בין האופן בו פירש הבן איש חי את דברי רבי, לבין מבטו של רבי שלמה זלמן מליאדי על אותו הציטוט

ד. ידע כללי: מי היה רבי שלמה זלמן מליאדי (מחבר שלחן ערוך הרב), מהו כינויו, חיבורו המרכזי, למה יסד בחייו?

ערוך השלחן הרב זלמן, הלכות ת"ת, סימן רמ"ו סעיף כג

כיצד מלמדים? הרב יושב בראש ותלמידיו לפניו מוקפים כעטרה כדי שיהיו כולם שומעים את הרב ורואים פניו כי גם ראיית פני הרב עניין גדול הוא כדכתיב [ישעיה ל, כ] והיו עיניך רואות את מוריך ורבי אמר האי דמחדדנא מחבראי משום דחזיתיה לר"מ מאחוריה [עירובין י"ג ב]. ולא ישב הרב על הכסא ותלמידיו על הקרקע אלא או כולם על הכסאות. ובראשונה היה הרב יושב ותלמידיו עומדין, ומקודם חורבן בית שני נהגו הכל ללמד לתלמידים והם יושבין מפני שירדה חולשה לעולם ולא היה ביכולתן לעמוד, וזהו דתנן בשלהי [=בסוף] סוטה 'משמת ר"ג - בטל כבוד התורה'. ו"א דדווקא כשהתלמידים ראויים לסמיכה אבל כשלא הגיעו לזה הרב יושב על הכסא והם על הקרקע. ובמדינתנו לא שייך זה:

ה. מהי החשיבות הדידקטית של ישיבת התלמידים סביב הרב?

ו. זהה: איזה עיקרון שוויוני אתה יכול לזהות בהמשך דבריו?

ז. הסבר למה הכוונה: "ובמדינתנו לא שייך זה". מה לא שייך? ומדוע?

ח. בימינו: לפי מה שהבנת בדבריו, מה יהיה הדין לדעתך כיום?
